DOI: 10.32844/2222-5374-2020-106-4-2.05

УДК: 343.851

Шалай А. М.,*здобувач Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

СТАТЕВО-ВІКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ КОНТРАБАНДУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ТА ЇХ АНАЛОГІВ ЧИ ПРЕКУРСОРІВ

Актуальність статті полягає в тому, що характеристика особи злочинця є одним із найважливіших елементів кримінологічної характеристики будь-якого виду злочинності. Для кримінології цей процес є важливим, оскільки належні та ефективні засоби запобігання будь-якому виду злочинності неможливо розробити без урахування специфічних рис особи злочинця, що є властивими для окремих груп кримінальних правопорушників та відрізняють їх від інших злочинців та законослухняних громадян. Вищезазначене слід відносити й до осіб, які вчиняють контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів. Метою статті є дослідити окремі складові кримінологічної характеристики осіб, які вчиняють контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів в Україні, а саме їх статеву та вікову характеристику. Досліджено окремі складові кримінологічної характеристики осіб, які вчиняють контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів в Україні, а саме їх статеву та вікову характеристику. Встановлено, що частка жінок, які вчиняють це діяння, серед загальної кількості засуджених за ст.305 КК України, є помітно меншою, ніж серед осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також всі злочинні діяння сукупно, і становить лише 7,6%. Частка осіб віком від 18 до 39 років при вчиненні контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів становить понад три чверті – 75,8 %, і є найбільшою, порівняно з середнім віком усіх злочинців загалом та особами, які вчиняють наркозлочини, зокрема. Зроблено висновок, що за останні десять років, можна виокремити таку особливість розгляданого злочинного діяння, що частка жінок, які його вчиняють, серед загальної кількості засуджених за ст.305 КК України, є помітно меншою, ніж серед осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також всі злочинні діяння сукупно, і становить лише 7,6%. Тобто співвідношення рівня кримінальних правопорушень, передбачених ст.305 КК України, вчинених жінками, до рівня аналогічних злочинних діянь, вчинених чоловіками, дорівнює не 1:7, як загалом у всіх злочинних діяннях, а становить приблизно 1:11.

Ключові слова: кримінологічна характеристика особи, соціально-демографічна характеристика злочинця, контрабанда, наркотичні засоби, прекурсори, психотропні речовини.

Актуальність теми. Характеристика особи злочинця є одним із найважливіших елементів кримінологічної характеристики будь-якого виду злочинності. Для кримінології цей процес є важливим, оскільки належні та

ефективні засоби запобігання будь-якому виду злочинності неможливо розробити без урахування специфічних рис особи злочинця, що є властивими для окремих груп кримінальних правопорушників та відрізняють їх від інших злочинців та законослухняних громадян. Вищезазначене слід відносити й до осіб, які вчиняють контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів.

За результатами узагальнення аналітичних матеріалів Служби безпеки України, що здійснив А.М. Полях, встановлено наступні характеристики особи контрабандиста (перевізника наркотичних засобів): досить молодий вік (від 16 до 25 років – 49%; від 26 до 30 років – 27%), у більшості випадків це чоловіки (83%), які переважно мають середню освіту (76%), не працюють (74%), значна кількість має судимості (25%), у тому числі вони раніше вчиняли злочини у сфері обігу наркотичних засобів (8%) [1, с. 10]. Однак, ці дані отримані на підставі узагальнень матеріалів проваджень за період 2003 – 2008 р.р., тому важливим, для розробки ефективних засобів запобігання розгляданому злочинному діянню, буде отримати сучасні показники та порівняти їх із вищенаведеними.

Метою статті є дослідити окремі складові кримінологічної характеристики осіб, які вчиняють контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів в Україні, а саме їх статеву та вікову характеристику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Першою ознакою, за якою ми будемо аналізувати осіб, які вчиняють контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів буде ознака статі.

Важливість поділу осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за ознакою статі важливий для кримінології тим, що, наприклад, жіноча злочинність має свої особливості, відмінні від чоловічої.

Так, «злочинність жінок відрізняється від злочинності чоловіків своїми масштабами, характером злочинів та їх наслідками, засобами та знаряддями здійснення, сферою, в якій вони мають місце, роллю, яку виконують жінки, вибором жертви злочинного посягання, впливом на правопорушення сімейно-побутових чи супутніх обставин тощо. Жінка є берегинею домашнього вогнища, саме вона впливає на поведінку чоловіка та виховання дітей, переважно вона визначає відносини в родині. Тому без перебільшення можна сказати, що залучення жінки до злочинної діяльності та поширеність жіночої злочинності впливає на моральний стан суспільства суттєвіше, ніж поширення чоловічої злочинності. Саме тому можна погодитися із думкою про те, що показник злочинності серед жінок є своєрідним індикатором здоров'я суспільного життя»[2].

Також жіноча злочинність відрізняється від чоловічої деякими якісними показниками. А.Б. Блага виділяє «дві сфери суспільного життя, де жіноча кримінальна активність виявляється найчіткіше. По-перше, це сфера побуту, де жінок штовхають на вчинення злочину негативні обставини сімейно-шлюбних, родинних і сусідських стосунків. У цій сфері жінки здебільшого вчиняють такі насильницькі злочини: вбивство, у тому числі своєї новонародженої дитини, нанесення тілесних ушкоджень і хуліганство. По-друге, це сфера, де жінка виконує свої професійні функції, передусім такі, які пов'язані з можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей. У цій сфері жінки найчастіше вчиняють корисливі злочини» [3, с. 88]. Розглядані нами злочинні діяння, що вчиняються жінками, на нашу думку, можна віднести, як до першої, так і до

другої сфер. З одного боку, жінки вчиняють контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів для власного вживання таких речовин або засобів, а таке вживання може бути обумовлене, зокрема, сімейними проблемами. А з іншого – для одержання протиправного прибутку від такої контрабанди. Тобто у цьому мотивація діянь жінок співпадає із мотивацією чоловіків, які вчиняють аналогічні діяння. Проведене нами дослідження вироків суду щодо осіб, засуджених за ст.305 КК України показує, що до першої сфери можна віднести 60%, а до другої – 40% випадків засудження жінок за розглядане злочинне діяння.

Ці дані підтверджують тези Ю.Г. Пономаренко, яка за результатами здійсненого нею дослідження з'ясувала, що для злочинів у сфері незаконного наркообігу «належність до тієї або іншої статі не слід розглядати як безумовну причину криміногенних властивостей особистості» [4, с. 11].

А «що стосується кількісних особливостей і відмінностей, то протягом століть жіноча злочинність завжди значно поступалась чоловічій. Співвідношення рівня злочинів, вчинених жінками, до рівня злочинів, вчинених чоловіками, дорівнює 1:7 [5, с.189]. Таке співвідношення спостерігалось за даними до 2013 р.

Статистичні дані за період 2011–2020 р.р. підтверджують ці тези.

Таблиця 1

Частка жінок серед загальної кількості засуджених

Рік	Загальна кількість засуджених осіб	Кількість засуджених жінок	Частка жінок серед всіх засуджених
2011	154356	19515	12,6%
2012	162881	20293	12,5%
2013	122973	15505	12,6%
2014	102170	12812	12,5%
2015	94798	10985	11,6%
2016	76217	8909	11,7%
2017	76804	8655	11,3%
2018	73659	8680	11,8%
2019	70375	8617	12,2%
2020	67519	8296	12,3%
Всього	1001662	122267	12,2%

Вищенаведені дані свідчать, що протягом останніх десяти років, незважаючи на постійне зниження загальної чисельності засуджених, частка жінок залишається на приблизно однаковому рівні, коливаючи у межах 11,3 – 12,6%. Тобто співвідношення залишається на рівні 1:7.

Якщо аналізувати дані щодо засуджених осіб за вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст. 305–320 КК України), то спостерігаються дещо інші тенденції:

Таблиця 2

**Частка жінок серед загальної кількості засуджених
за ст. 305–320 КК України**

Рік	Загальна кількість засуджених осіб	Кількість засуджених жінок	Частка жінок серед засуджених за ст. 305–320 КК України
2011	25569	3376	13,2%
2012	25522	3110	12,2%
2013	18086	2220	12,2%
2014	13608	1753	12,9%
2015	11280	1342	11,9%
2016	9073	1107	12,2%
2017	10851	1155	10,6%
2018	10114	956	9,5%
2019	9597	870	9,1%
2020	10121	934	9,2%
Всього	143821	16823	11,7%

Вищенаведені дані свідчать, що загалом, за останні десять років, частка жінок серед засуджених за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 305–320 КК України, є майже такою, як і частка жінок серед загальної кількості засуджених осіб, відрізняючись лише на 0,5%. Водночас, спостерігається тенденція щорічного поступового зниження частки жінок з 13% до 9%.

Така тенденція існувала і раніше. Наприклад, дослідження, проведене у 2002-2004 р.р. Ю.Г. Пономаренко показало, що більшість злочинів у сфері незаконного наркообігу вчиняються чоловіками (76,6%) [4, с. 84]. Тобто частка жінок при вчиненні кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів у той час складала 23,4%.

Що стосується розгляданого нами злочинного діяння, то за даними дослідження, проведеного Г.В. Кириченком, частка осіб чоловічої статі – 65,6 %, а на частку жінок, відповідно, припадає 34,4 % [6, с. 41].

А за даними узагальнення кримінальних справ/проваджень за ст. 305 КК України, що розслідувались слідчими органів Служби безпеки України протягом 2009–2015 рр., яке здійснив П.А. Горбаченко, досліджуваний злочин учиняється переважно чоловіками (86%), а не жінками (14%) [7, с. 87].

Звернення до даних щодо осіб, засуджених за ст.305 КК України свідчить про дещо інші специфічні властивості розгляданого злочинного діяння щодо його вчинення за ознакою статі.

Таблиця 3

Частка жінок серед загальної кількості засуджених за ст. 305 КК України

Рік	Загальна кількість засуджених осіб	Кількість засуджених жінок	Частка жінок серед засуджених за ст. 305–320 КК України
2011	152	10	6,6%
2012	139	11	7,9%
2013	132	10	7,6%
2014	103	9	8,7%
2015	75	9	12%
2016	110	3	2,7%
2017	121	6	5%
2018	80	9	11,3%
2019	121	10	8,3%
2020	110	10	9,1%
Всього	1143	87	7,6%

Аналіз вищенаведених показників свідчить про постійне коливання частки засуджених жінок то у бік збільшення, то, навпаки, у бік зменшення. У деякі роки такі коливання є досить значними, у межах $\pm$ 6–9%.

А серед виявлених осіб, які вчинили контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів, за період 2016–2020 р.р., частка жінок є ще нижчою і складає лише 6,8%.

Вищенаведені дані засвідчують, що кримінальні правопорушення, передбачені ст. 305 КК України, слід відносити до злочинів, що вчиняються чоловіками більшою мірою ніж інші злочинні діяння у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Наступним показником, який ми будемо аналізувати, є вік осіб, які вчиняють злочинні діяння. Важливість дослідження цього кримінологічного показника полягає у тому, що: по-перше, він свідчить про особливості злочинної поведінки представників тих чи інших вікових категорій, а по-друге, дозволяє встановити найкриміногеннішу вікову групу серед злочинців того чи іншого виду, і, нарешті, по-третє, допомагає розкрити, зокрема, сутність ціннісних орієнтирів, потреб, цілей та планів злочинця [8, с. 64]. Також, вік є досить важливим психофізіологічним, соціальним і демографічним фактором, що впливає не лише на поведінку людини, але і на формування її особистості [9, с. 67–68].

З віком позитивні соціальні зв'язки для людини стають більш вагомими, більш значущими, що, в свою чергу, визначає вибір лінії поведінки в конкретній життєвій ситуації на користь стандарту дій, які соціально схвалюються, або, принаймні, є соціально прийнятними. Вік також є однією з обставин, з якою пов'язані різні соціальні прояви особистості [10, с. 39].

Кримінологи відзначають, що у середньому найчастіше кримінальні правопорушення вчиняють особи вікових груп від 18 до 29 років та від 30 до 39 років, а після 40 років кримінальна активність особи значно знижується [11, с. 64].

Так, відповідно до Єдиного звіту про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у 2020 р. серед загалом 102007 виявлених осіб, частка осіб віком до 18 років складала 3%, від 18 до 28 років – 26,6%, від 29 до 39 років –

37,6%, від 40 до 54 років – 25,3%, від 55 до 59 років – 3,7% та старше 60 років – 3,8%[12]. Тобто близько двох третин всіх злочинців (64,2%) складають особи віком від 19 до 39 років.

Судова статистика останніх років також не спростовує ці тези. Наприклад, у тому ж 2020 р. серед загалом засуджених 67519 осіб, віком від 14 до 18 років було 2048 (3,1%) осіб, віком від 18 до 25 років – 11149 (16,5%), віком від 25 до 30 років – 10003 (14,8%), віком від 30 до 50 років – 36519 (54,1%), віком від 50 до 65 років – 6969 (10,3%) та віком понад 65 років – 831 (1,2%) осіб [13].

Дещо інші показники мають кримінальні правопорушення, відповідальність за які передбачено у Розділі XIII Особливої частини КК України.

Наприклад, за даними Ю.Г. Пономаренко, серед засуджених за злочини у сфері незаконного наркообігу у віці від 14 до 18 років, складають 9,5 %; від 18 до 25–28,1 %; від 25 до 30–23,8 % (від 18 до 30 років включно – 51,9 %); 38,9 % припадає на осіб віком від 30 і старше. Середній вік осіб, засуджених за злочини у сфері незаконного наркообігу, становить до 30 років, у той час як цей же показник для осіб, засуджених за інші злочини дорівнює 32,6 року [4, с. 85]. Тобто вищенаведені дані свідчать, що наркозлочинність характеризується тим, що порівняно із загальною злочинністю, цей різновид злочинності характеризується тим, що серед злочинців є висока частка молоді та дітей.

Підтверджують ці тези і дані з Єдиного звіту про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. Так, у 2020 р. серед загалом 12171 виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у незаконного сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення частка осіб віком до 18 років складала 0,8%, від 18 до 28 років – 26,2%, від 29 до 39 років – 42%, від 40 до 54 років – 24,8%, від 55 до 59 років – 2,9% та старше 60 років – 4% [12]. Тобто частка осіб віком від 18 до 39 років є вищою, ніж частка осіб такого ж віку серед загальної кількості засуджених, і складає 68,2%.

Що стосується контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів, то проведений окремими кримінологами аналіз показав, що злочинність у сфері контрабанди наркотичних засобів і психотропних речовин, на відміну від інших складів злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків, – проблема аж ніяк не молодіжна. Серед осіб, які вчиняють контрабанду наркотиків, значно більше половини (66 %) становлять особи віком від 26 років і старше, решту (34 %) становлять особи віком від 16 до 25 років [14, с. 233].

За даними вищезгаданого дослідження, яке здійснив П.А. Горбаченко, діяння, передбачене ст.305 КК України, вчиняється переважно особами середнього віку: 37% – особи віком від 26 до 30 років; 30% – особи віком від 31 до 40 років; 16% – особи віком від 21 до 25 років; 11% – особи віком від 41 до 50 років; близько 3% – особи віком від 51 до 60 років; близько 2% – особи від 16 до 20 років [7, с. 87].

За даними Г.В. Кириченко, особи, які вчиняли контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів мали вік: від 16 до 18 років – 5%; від 19 до 21 року – 11%; від 22 до 25 років – 18%; від 26 до 40 років – 58%; від 41 до 50 років – 6%; від 51 до 60 років – 2%; понад 60 років – 0% [14, с. 236].

Що стосується проведеного нами дослідження судової статистики, то сукупно, за період 2011–2020 р.р., серед загальної кількості засуджених у 1143 особи, частка осіб віком 16–17 років становить 0,1%, віком 18–25 років становить 19,6%, віком 25–30 років становить 21,3%, віком 30–50 років становить 52,1%, віком 50–65 років становить 6,3% та віком понад 65 років становить 0,6%. Тобто молоді також більше, ніж у середньому серед усіх злочинців, однак серед неповнолітніх розглядане злочинне діяння не розповсюджено. Це, зокрема, пов'язано із особливостями перетину державного кордону дітьми, порівняно із дорослими особами. А частка осіб похилого віку є значно меншою, ніж у середньому серед всіх злочинців. Основну масу злочинців становлять особи молодого та зрілого віку. Однак, великі часові межі категорії злочинців 30–50 років потребують уточнення.

Тому доцільно звернутись до вікових даних щодо осіб притягнених до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст.305 КК України. Так, за період 2016–2020 р.р. частка осіб віком до 18 років складала 0,4%, від 18 до 28 років – 34,9%, від 29 до 39 років – 40,9 %, від 40 до 54 років – 21 %, від 55 до 59 років – 1,8% та старше 60 років – 0,9 %.

Висновок. Отже, за останні десять років, можна виокремити таку особливість розгляданого злочинного діяння, що частка жінок, які його вчиняють, серед загальної кількості засуджених за ст. 305 КК України, є помітно меншою, ніж серед осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також всі злочинні діяння сукупно, і становить лише 7,6%. Тобто співвідношення рівня кримінальних правопорушень, передбачених ст. 305 КК України, вчинених жінками, до рівня аналогічних злочинних діянь, вчинених чоловіками, дорівнює не 1:7, як загалом у всіх злочинних діяннях, а становить приблизно 1:11.

Що стосується вікової характеристики, то частка осіб віком від 18 до 39 років при вчиненні контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів становить понад три чверті – 75,8 %, і є найбільшою, порівняно з середнім віком усіх злочинців загалом та особами, які вчиняють наркозлочини, зокрема. А якщо додати категорію осіб віком 40–54 років, то можна констатувати, що діяння передбачене ст.305 КК України переважно, у 96,8% випадків, вчиняють особи віком від 18 до 54 років.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Полях А.М. Криміналістична характеристика та основи розслідування контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Криміналістика процес та криміналістика; судова експертиза». Х., 2009. 20 с.

2. Надьон О.В. Жіноча злочинність: деякі особливості розслідування справ. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/1111/%CD>.

3. Блага А.Б. Про жіночу злочинність. *Право України*. 1999. № 9. С. 88

4. Пономаренко Ю.Г. Кримінологічна характеристика та попередження злочинів у сфері незаконного наркообігу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 19 с.

5. Гаргат-Українчук О.М. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності. *Науковий вісник Ужгородського національного Університету. Серія Право*. 2014. Вип. 25. С. 189–191.

6. Кириченко Г.В. Кримінологічні аспекти характеристики особистості жінки, яка вчиняє контрабанду наркотиків. *Митна справа*. 2012. № 2 (80). С. 40–45.

7. Горбаченко П. А. Кримінологічний портрет особи злочинця, винної у скоєнні контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 36(2). С. 84–88.

8. Доброзєз І.О. Кримінологічна характеристика та попередження незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (за матеріалами Автономної Республіки Крим): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 242 с.

9. Чирков Д.К. Предупреждниие органами внутренних дел преступлений, совершаемых несовершеннолетними в состоянии наркотического опьянения с проявлением жестокости. Красноярск: Сибирск. юрид. ин-т МВД РФ, 2004. 192 с.

10. Личность преступника / Под ред. Кудрявцева В.Н., Лейкина Н.С., Миньковского Г.М. и др. М.: Юрид. лит., 1975. 272 с.

11. Зелинский А.Ф.: Курс лекций. Х.: Прапор, 1996. 260 с.

12. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за 2020 р., підготовлений Генеральною прокуратурою України URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2020.html?dir_id=104402.

13. Статистичний звіт «Про склад засуджених» за 2019 рік, підготовлений Державною судовою адміністрацією України URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/.

14. Кириченко Г.В. Кримінологічна характеристика особи, яка вчинила контрабанду наркотичних засобів і психотропних речовин. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. №1. С. 232–237.

A. Shalay

SEXUAL AND AGE CHARACTERISTICS OF PERSONS COMMITTING SMUGGLING OF DRUGS, PSYCHOTROPIC SUBSTANCES AND THEIR ANALOGUES OR PRECURSORS

The relevance of the article is that the characterization of the offender is one of the most important elements of the criminological characterization of any type of crime. This process is important for criminology, as appropriate and effective means of preventing any type of crime cannot be developed without taking into account the specific personality traits of criminals that are specific to certain groups of criminal offenders and distinguish them from other criminals and law-abiding citizens. The above should also apply to persons who smuggle drugs, psychotropic substances and their analogues or precursors. The purpose of the article is to investigate some components of the criminological characteristics of persons who smuggle drugs, psychotropic substances and their analogues or precursors in Ukraine, namely their gender and age characteristics. Some components of the criminological characteristics of persons who smuggle drugs, psychotropic substances and their analogues or precursors in Ukraine, namely their gender and age characteristics, have been studied. It is established that the share of women who commit this act,

among the total number of convicts under Article 305 of the Criminal Code of Ukraine, is significantly less than among persons who commit criminal offenses related to illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors, as well as all criminal acts combined, and is only 7.6%. The share of persons aged 18 to 39 in the smuggling of narcotic drugs, psychotropic substances and their analogues or precursors is more than three quarters – 75.8%, and is the highest compared to the average age of all criminals in general and persons who commit drug crimes, in particular. It is concluded that over the past ten years, we can distinguish such a feature of the crime that the share of women who commit it, among the total number of convicts under Article 305 of the Criminal Code of Ukraine, is significantly less than among those who commit criminal offenses related to illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors, as well as all criminal acts in total, and is only 7.6%. That is, the ratio of the level of criminal offenses under Article 305 of the Criminal Code of Ukraine committed by women to the level of similar criminal acts committed by men is not 1: 7, as in all criminal acts, but is approximately 1:11.

Keywords: *criminological characteristics of a person, socio-demographic characteristics of a criminal, smuggling, drugs, precursors, psychotropic substances.*